

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2018/0504

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av krav av 23. november 2018 fra tidligere styremedlem i A, B om dekning av sakskostnader etter bestemmelsen i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 36.

Kravet har sitt grunnlag i omgjøring av vedtak fra Stiftelsestilsynet. Vedtak 10. april 2017 om å avsette B som styremedlem i A, ble opphevet av Stiftelsesklagenemnda 2. november 2018 (saknummer 2017/296). Spørsmålet i saken er om vilkårene for dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 første ledd er oppfylt.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsens femte ledd sammenholdt med forarbeidene til lovbestemmelsen, jf. Prop. 12 L (2014-2015) kap. 7, avgjør Stiftelsesklagenemnda krav om sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 blant annet der hvor nemnda har fattet endelig vedtak i klagesaken.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

I vedtak av 2. november 2018 opphevet Stiftelsesklagenemnda Stiftelsestilsynets vedtak av 10. april 2017 om å avsette B og to andre styremedlemmer i A, jf. stiftelsesloven § 29. Styreavsettelsen ble iverksatt 1. juni 2017, samme dato som styremedlemmenes funksjonstid utløp. B var ikke på gjenvalg.

3 Rettsgrunnlag

Forvaltningsloven § 36 første ledd gir hjemmel for dekning av nødvendige og vesentlige kostnader påløpt i forbindelse med selve klagebehandlingen. Bestemmelsen lyder:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Etter forvaltningsloven § 36 tredje ledd er det klageinstansen som skal behandle spørsmålet om det offentlige skal dekke privat parts sakskostnader med mindre underinstansen har truffet nytt vedtak i saken. I Prop. 12 L (2014-2015) Endringer i stiftelsesloven (stiftelsesklagenemnd) står det i kapittel 7:

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

«For de tilfellene hvor Stiftelsesklagenemnda fatter endelig vedtak i klagesaken, eller hvis den omgjør et vedtak i medhold av forvaltningsloven § 35, følger det av forvaltningsloven § 36 at det er Stiftelsesklagenemnda som skal fatte avgjørelse om sakskostnader i første instans.»

Etter stiftelsesloven § 7 a femte ledd andre setning kan nemndas avgjørelser om sakskostnader ikke påklages. I Prop. 12 L (2014-2015) står det i kapittel 7:

«Hensynet til nemndas uavhengighet tilsier også at departementet ikke bør kunne overprøve nemndas vurdering av sakskostnadskravet.»

4 Klagers anførsler

C v/D har i e-post av 23. november 2018 fremsatt krav om dekning av utgifter til rådgivningsbistand fra E med kroner 68 750. B har gitt fullmakt til C v/D til å opptre på hans vegne i sak vedrørende krav om dekning av sakskostnader.

Rådgiverens arbeid er beskrevet slik i e-posten:

- Gjennomgang av innstillingen fra Stiftelsestilsynet til Stiftelsesklagenemnda
- Møte om rettslig klageinteresse
- Utarbeidelse av prosesskriv
- Utarbeidelse av stevning – som også er sendt Stiftelsesklagenemnda som innspill til forvaltningsklagen.

Ved brev av 7. desember 2018 fra E er kostnadene knyttet til arbeid med klagesaken beregnet til kroner 46 500.

I e-post av 15. mars 2019 frafalt B dette kravet. Det fremgår av e-posten:

«Kravet frå [E] vert drege attende i klagesaka (...)»

C v/D fremmet på vegne av B og F 14. januar 2019 tilleggskrav. Tilleggskravet på kroner 138 743,77 gjelder krav om dekning av sakskostnader i perioden fra Stiftelsestilsynets tilsynsrapport forelå den 4. juli 2016 til endelig vedtak ble truffet. Dette kravet er nærmere begrunnet i e-post av 7. mars 2019, brev datert 13. mars 2019 samt e-post av 19. mars 2019. Det er opplyst at det dreier seg om utgifter til bistand fra konsulentene G og D. Det er opplyst at disse utgiftene var utgifter som stiftelsen, B og F er solidarisk ansvarlige for. Tilleggskravet er begrunnet med at forvaltningsloven § 36 første ledd etter klagers oppfatning må tolkes utvidende i lys av Den Europeiske Menneskerettskonvensjon (EMK) art. 6 nr. 3 bokstav b. Det er også vist til prop. 62 L (2015-2016) og til Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 2015 side 501 flg.

D skriver på vegne av B at saken har påkrevd en grundig gjennomgang av de faktiske forhold i saken, og at H, G og D alle har ytt nødvendig og viktig bidrag ved deres innsyn i kulturen og politikken hva gjelder X *«og ikkje minst evna til å takla tematisk spenvidd, stort grunnlagsdata og røynsle frå akademiske utgreingar og argumentasjon»*.

5 Stiftelsesklagenemndas vurdering

Stiftelsesklagenemnda har kompetanse til å avgjøre krav om sakskostnader der Stiftelsesklagenemnda har fattet endelig vedtak i klagesaken. Nemnda legger til grunn at opphevelsesvedtaket av 2. november 2018 er å regne for endelig vedtak, fordi Stiftelsestilsynet ikke skal treffe nytt vedtak i saken. Nemnda vurderer derfor å ha kompetanse

til å avgjøre kravet fra B.

B har fremmet krav ved bruk av fullmektig. Det er fremlagt skriftlig fullmakt til C v/D. Etter forvaltningsloven § 12 kan som fullmektig brukes enhver myndig person eller organisasjon som vedkommende er medlem av. Retten til å benytte fullmektig gjelder på alle trinn av saksbehandlingen, og alle henvendelser i en sak kan gjøres ved fullmektig.

Stiftelsesklagenemnda legger etter dette til grunn at D kan opptre som Bs fullmektig i saken.

Det følger av forvaltningsloven § 36 første ledd at retten til å få dekket «*vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*» av det offentlige inntreder der «*et vedtak blir endret til gunst for en part*». Opphevelsesvedtaket av 2. november 2018 innebærer ikke at B gjeninnsettes i styrevervet. Stiftelsestilsynets styreavsettelsesvedtak trådte i kraft 1. juni 2017, samme dato som Bs funksjonstid for styrevervet utløp og han var ikke på gjenvalg. Det kan reises spørsmål om opphevelsesvedtaket innebærer en endring av Stiftelsestilsynets vedtak.

Stiftelsesklagenemnda tar først stilling til om opphevelsesvedtaket er en endring av styreavsettelsesvedtaket «*til gunst*» for B som part i klagesaken. Lovens ordlyd «*endret til gunst*» stenger ikke for at rene opphevelser anses å være til gunst for en part, men uttalelser i lovforarbeider trekker i retning av at ordlyden ble valgt nettopp for å avgrense mot rene opphevelser. Justisdepartementets Lovavdeling har i flere uttalelser om forvaltningsloven § 36 lagt til grunn at det er et vilkår for dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 første ledd at opphevelsen må innebære en permanent eller midlertidig endring av rettstilstanden i klagers favør. Det vises til omtale i Geir Woxholth: «*Forvaltningsloven med kommentarer*», 5. utgave på side 598-599. Sivilombudsmannen på sin side har i sin praksis sett på opphevelsens realitet og har lagt til grunn at selv om opphevelsen ikke førte til noen midlertidig eller varig endring i den materielle rettstilstanden til parten var det en endring i lovens forstand fordi tidligere vedtak ble brakt ut av verden og ansett å være til gunst for parten som fikk en ny prøvingsmulighet, jf. SOM-2009-343.

Stiftelsesklagenemnda viser til at styreavsettelsesvedtaket bygger på at B vesentlig har tilsidesatt sine lovpålagte plikter som styremedlem i A, blant annet ved unnlatelse av å sørge for forsvarlig internkontroll og å ha omgått omdanningsreglene i stiftelsesloven ved å vedta opprettelsen av F. I styreavsettelsesvedtaket ligger, slik nemnda ser det, en uskikethetsvurdering av B som vil kunne påvirke hans muligheter til nye verv. Opphevelsesvedtaket setter premissene om lovovertridelser til side, og det er derfor nemndas vurdering at opphevelsesvedtaket endrer styreavsettelsesvedtaket til gunst for B selv om det ikke medfører varig eller midlertidig endringer i hans materielle rettstilstand. Nemnda har lagt avgjørende vekt på lovens ordlyd og reelle hensyn i sin vurdering.

B har etter dette rett til å få dekket av det offentlige «*vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*», jf. forvaltningsloven § 36 første ledd.

Kravet om dekning av utgifter til rådgivningsbistand kroner 46 500 er frafalt ved e-post av 15. mars 2019. Kravet som etter dette gjenstår å vurdere, er kravet som er fremsatt i brev datert 14. januar 2019 og e-post av 7. mars 2019, brev datert 13. mars 2019, samt e-post av 19. mars 2019. Kravet gjelder utgifter til konsulentbistand i tiden før vedtak ble truffet av Stiftelsestilsynet.

Stiftelsesklagenemnda viser til at forvaltningsloven § 36 innebærer begrensninger i hvilke kostnader som parten har rett til å få dekket av det offentlige. Blant annet må kostnadene være

pådratt i klageomgangen, jf. ordlyden «for å få endret vedtaket». Loven innebærer at kostnader som er pådratt under behandlingen hos Stiftelsestilsynet ikke dekkes selv om det arbeidet som omkostningene refererer seg til også kommer til nytte i klagesaken. Denne lovforståelsen er også lagt til grunn i Lovavdelingens uttalelse i JDLOV-1990-1133. Tilleggskravet dekkes etter dette ikke.

Det er i kravet anført at forvaltningsloven § 36 må tolkes utvidende på bakgrunn av EMK art. 6 nr. 3 bokstav c. Det er vist til Prop. 62 L (2015-2016).

Stiftelsesklagenemnda er ikke enig i det som her er anført. I Prop. 62 L (2015-2016) om endringer i forvaltningsloven mv (administrative sanksjoner mv) punkt 24.4 fremgår det at departementet som utvalget kom til at gjeldende regler om dekning av utgifter til advokat ved forvaltningens behandling av administrative sanksjoner er tilfredsstillende. Det er etter dette ikke grunnlag for å tolke forvaltningsloven § 36 utvidende. Bestemmelsen i EMK art 6 som det er vist til i kravet, gjelder rettigheter for siktet i straffesak. Departementet uttalte i nevnte lovproposisjon at utgangspunktet er at EMK artikkel 6 nr. 3 bokstav c ikke gir rett til offentlig betalt forsvarer verken i tradisjonelle norske straffesaker eller i saker om administrative sanksjoner.

Konklusjon:

Kravet fra B om dekning av utgifter til konsulentbistand i tiden før vedtak ble truffet av Stiftelsestilsynet, dekkes ikke av det offentlige. Kravet tas ikke til følge.

6 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fattet etter dette følgende vedtak:

Kravet fra B om dekning av sakskostnader tas ikke til følge.

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. stiftelsesloven § 7a femte ledd.

Ålesund, 13. mai 2019

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk

